

YENİ İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI HAKKINDA MÜFETTİŞ TUTUMLARI

Nihat ŞİMŞEK

*Kilis Üniversitesi, Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, İlköğretim
Bölümü, Kilis.*

Duran AYDINÖZÜ, B. Ünal İBRET

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Kastamonu

Özet

Sosyal bilgiler dersi, iyi ve etkili vatandaş yetiştirmede temel işleve sahip derslerin başında gelir. Bu amaçla, sosyal bilgiler programlarının günün koşullarına uygun olarak, bireyi hayata hazırlamak açısından ve ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde düzenlenmesi çok önemlidir. Yeni sosyal bilgiler programının yukarıda belirlenen hedeflere ulaşmadaki etkililiğini ve uygulanabilirliğini müfettiş görüşleri doğrultusunda belirlemeyi amaçlayan bu çalışmanın evrenini, ülkemizin tamamını genellemesi için farklı illerde görev yapan 87 ilköğretim müfettişi oluşturmaktadır. Tarama (survey) yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veri toplamak amacıyla 5'li likert tipi olarak hazırlanan ve 31 maddeden oluşan müfettiş görüşlerini belirleme ölçeği kullanılmıştır. Uygulanan ölçekle elde edilen bulgular SPSS 15.00 paket programı ile değerlendirilmiştir. Araştırma ile ortaya konan sonuçlara bakıldığında, ilköğretim müfettişlerinin yeni programın etkililiği ve uygulanabilirliğini hakkında olumlu tutum taşıdıkları anlaşılmış, müfettişlerin programa yönelik tutumlarının cinsiyete, mezun oldukları programa ve mesleki kademlere göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Programı, Müfettiş Görüşleri

ATTITUDES OF THE INSPECTORS ON THE NEW SOCIAL SCIENCE CURRICULUM OF PRIMARY EDUCATION

Abstract

The social studies course is in the lead of the courses, which have a basic function in bringing up effective and better citizens. For this purpose, it is very important that the social studies curriculums be designed in line with the circumstances of the present day in a way that they can prepare the individual for life and meet their needs. The population of this study, which aims at determining the effectiveness and applicability of the new social studies curriculum in achieving the goals set above by the views of the inspectors, is made up of 87 primary education inspectors serving in different provinces in Turkey in order to have a general view for the country as a whole. For data collection, "Inspectors' Views Scale", which is composed of 31 items and prepared as a Likert type has been employed in the study in which the survey method was used. The findings obtained by the scale applied have been assessed by the SPSS 15.00 package software. When the results obtained from

the study are examined, it is seen that the primary education inspectors hold positive views on the effectiveness and applicability of the new social studies curriculum, and it is seen that the attitudes of the inspectors do not differ significantly by gender, the program graduated and seniority.

Key words: social studies, social studies curriculum, views of inspectors.

1. Giriş

Eğitimin başlıca hedeflerinden biri, sosyal tesir ve iyi vatandaş yetiştirmektir. Bu sebeple amacı, demokratik değer yaşayışın değerlerini anlayabilmeleri için öğrencilerin zihinlerini ve karakterlerini kuvvetlendirmek olacaktır. Sosyal bilgilerin gayesi ise, vatandaşlığı güçlendirmek ve kişinin kendisine ve ailesine ve devlete karşı olan mesuliyetini, daha kuvvetli hissettirmektir (Moffat, 1957, s.20; Aktaran: Şimşek, 2007,s.2).

Eğitimde bireylere, yaşam boyu yararlanacağı bilgi, beceri, tutum, alışkanlık ve değerler okullarda uygulanan eğitim programlarıyla kazandırılır. Böylece, eğitim sistemi, okullar aracılığıyla nitelikli, üretici ve bilinçli tüketici özelliklerini kazanmış iyi vatandaş yetiştirerek ilişkide olduğu toplumun, sosyal, siyasal ve ekonomik kurumlarının işleyişine yön ve biçim verir. Bu anlamda ilköğretim basamağında uygulanan eğitim programının, bireylere yaşam boyu gereksinim duyacakları temel yeterlikleri kazandırma ve toplumsal sistemin işleyişine yön verme bakımından özel bir önemi vardır.

Eğitimin niteliği büyük ölçüde uygulanan programın özelliklerine bağlıdır. Toplum ve bilim alanındaki değişimlere göre programlar yeniden düzenlendikçe, başka bir ifadeyle uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe programlar gelişmekte ve böylece eğitimin niteliği de artmaktadır (Erden,1998).

Tasarlandık eğitim durumlarını gerçekleştirmede yani öğrenme yaşantılarını öğrencilere mal etmede, sınıftaki öğretmenin payı büyüktür. Hatta bu işte ana sorumluluk öğretmene düşer. Böyle olunca öğretmeni mevcut programın hem uygulayıcısı hem de bir parçası olarak görmek daha doğru olacaktır. Öğretmen öğretimin her kademesinde bizzat önemli rol oynadığından programda eksiklik ve aksaklıkların en yakın gözlemcisidir.(Ertürk,1998,) Bu açıdan bir öğretim programının değerlendirilmesinde öğretmenin ve alanı öğretmen rehberliği olan müfettişlerin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

Sosyal bilgiler dersi 1916 yılı sonrasında sonrası Amerikan pragmatizmi ve toplumsal yapısından kaynaklanan ihtiyaçların karşılanması amacıyla ortaya çıkmış olan bir derstir. Bu dersin oluşturulmasında, iki geçerli sebebi bulunduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan ilki, 1890'lı yıllarda bu ülkeye göçlerle gelenlerin iyi bir vatandaş olabilmeleri için içerisinde yaşadıkları toplumla olan uyumunu sağlamaktır. Diğer sebep ise, John Dewey ve arkadaşlarının etkisine bağlı olarak konulan derslerin konularının, çocuğun günlük hayatı ve ilgilerinden alınması gerektiği anlayışıdır.

ABD'deki Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyinin (NCSS) yayınladığı rapora göre, sosyal bilgiler dersinin amaçları şu ana başlıklar altında toplanmıştır (NCSS, 1992):

- Dünyada görülen önemli gelişmelere karşı duyarlı olma davranışını geliştirme.
- Okul içinde ve toplumda katılım ve gözlem etkinliklerini gerçekleştirme.
- Demokratik anlayışa uygun karar verme becerilerini kazandırma.
- Bireysel ve kültürel kimlik anlayışını toplumsal yaşam kavramı bağlamında tanımlama.

Faretti ve Okolo (1996, s.451), sosyal bilgilerin ilgi alanlarının çocuğun kritik bilgisinin yapılanmasını geliştirmek için neredeyse sonsuz fırsatlar yarattığını belirttikten sonra sosyal bilgilerin önemini şöyle ifade etmiştir:

1.Sosyal bilgiler eğitiminin temel hedefi bilgili ve eleştirel vatandaşlığa hazırlık olduğu hakkında bir fikir birliği vardır.

2.Sosyal bilgiler programı öğrencilere detaylı, derin, sıkıca birbiriyle ilişkilendirilmiş bilgi sağlar ve bu bilgiler çağdaş toplumlardaki problemlerin çözümünü teşkil eder. Bu durum öğrencilerin gerçek uzmanlıklarını geliştirme ihtimallerini daha da arttırır.

3.Sosyal bilgiler insanların hayatta karşılaşabilecekleri her türlü probleme karşı pratik çözümler sunmayı amaç edinir.

Sosyal bilgiler dersinin kapsamında ağırlık olarak disiplinlerarası ve bütünleştirilmiş bir eğitim programı yoluyla vatandaşlık kavramının geliştirilmesine önem verilmektedir (Barth ve Demirtaş, 1997 s.5-6).

Okullardaki öğretim kaynaklı sorunların çoğu pozitivist paradigma uygulamalarına dayanmaktadır. Bu sorunlar bilgi aktarmaya ağırlık veren öğretim anlayışı, ders kitaplarına bağımlılık, öğretmenin mutlak egemenliği, öğrencileri araştırmaya yöneltme yerine edilgen dinleyici/izleyici konumunda tutan düzenlemeler, yaratıcı düşünce yada bireysel görüş açıklamayı sınırlandıran sınıf iklimi ve sun ulan bilgiyi anlamaya ve farklı yorumlar yapmaya olanak tanımayan öğretim yöntemleri olarak sıralanabilir (Deryakulu, 2000,s.53).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, yenilenen ilköğretim sosyal bilgiler programının uygulanabilirliği ile etkililiğini ilgili müfettiş görüşleriyle ortaya koymaktır. Çalışmada yeni programın milli eğitimin temel ilke ve amaçlarına ne kadar uygun olduğu ve kazanımların içerik ve ölçme değerlendirme yönünden yeterli olup olmadıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla ilköğretim müfettişlerinin program hakkındaki görüşlerine başvurulmuş ve bu konudaki düşünceleri alınmıştır. Bu çalışmayla ortaya konacak sonuçlar ileride yapılacak olan diğer araştırmalar için bir yol gösterici niteliğindedir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, tarama (survey) modeli esas alınarak yapılmıştır. Tarama modeli, geçmişte yada günümüzde var olan bir durumun olduğu şekilde betimlenmesiyle ortaya konmaktadır (Karasar, 1999). Bu amaçla 35 maddeden oluşan bir ön uygulama ölçeği hazırlanmıştır. Bu ölçek ilköğretim müfettişlerine uygulanarak güvenilirlik çalışması yapılmış ve ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.93 ($\alpha = 0.93$) olarak tespit edilmiştir. Daha sonra ön uygulama ölçeğinde yer alan bazı maddeler çıkarılarak, ölçek 31 maddeye indirgenmiş ve bu haliyle nihai ölçek olarak kabul edilmiştir. Cronbach alfa değerinin yüksek çıkması uygulanacak ölçeğin oldukça sağlıklı olduğunu ve ölçek maddelerinin de anlaşılır bulunduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek çeşitli illerde görev yapan 87 ilköğretim müfettişine uygulanmış ve sonuçları SPSS 15.00 paket programıyla değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Önemi

İlköğretimde, bireylerin sosyal ve iyi vatandaş olarak yetiştirilmeleri, kendileri ve toplum yaşamı için gerekli genel bilgi, beceri, tutum ve davranışlar kazanmaları ve iş yaşamına geçtiklerinde ekonomik anlamda üretken olmaları amaçlanır. Bu yönüyle ilköğretim, bireylerin temel öğrenme gereksinimlerinin karşılandığı bir eğitim basamağıdır. Temel öğrenme gereksinimlerinin karşılanması, bireyleri bilgili kılmaya, doğru kararlar vermeye, olanakları yerinde kullanmaya, doğal ve sosyal çevrelerdeki değişmelere uymaya ve girişimcilik ruhunu geliştirerek atılımlar yapmaya yetkin kılar (Fidan ve Baykul, 1994, s. 7; Aktaran: Şimşek, 2007, s.1). Bununla birlikte ilköğretim çocuğun yetişkin yaşamında alacağı görevler için hazırlanmasına temel oluşturan bir eğitim basamağıdır. Bu basamakta kazanılan bilgi ve beceriler öğrencilerin daha sonraki öğrenim yaşamlarındaki başarılarını büyük ölçüde etkilemektedir.

Her alanda baş döndürücü gelişmelerin yaşandığı günümüzde eğitim alanında önemli gelişmeler yaşanmaktadır. İşte bu amaçlar doğrultusunda hazırlanan programların yeni gelişmeleri yakından takip etmesi, bu gelişmeleri sınıf ortamına taşıması, geleceğin dünyasında etkin üretken ve daha sağlıklı bireylerin yetişmesi açısından büyük bir önem arz eder. Ülkemizde son yıllarda ilköğretim programlarının yeniden yazılmaya başlanması bu konuda ne kadar önemli adımlar atıldığının işareti olarak görülebilir.

Ayrıca daha önceki programlarda sosyal bilgiler dersi ünitelerinin farklı disiplinlere ayrılması alışkanlığı bu yeni programla birlikte terk edilerek, farklı disiplinlerin tek bir üniteye birbiriyle ilişkilendirilerek verilmesi büyük bir yanlışlığı düzeltmeye yönelik bir adımdır.

Varsayımlar

Bu araştırmada başlıca şu varsayımlardan hareket edilmiştir:

1. Veri toplama araçlarının, araştırmanın amacına ve konusuna uygun olduğu,

2. Müfettişlerin ölçek maddelerine doğru ve içten bir şekilde yanıt verdikleri,
 3. Araştırmaya katılan müfettişlerin Türkiye'nin diğer illerindeki ilköğretim müfettişleriyle benzer özelliklere sahip oldukları varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma ile ulaşılan sonuçlar,

1. İlköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler programı ile
2. Programı değerlendiren ilgili ilköğretim müfettişlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

3. Bulgular ve Yorum

Programın uygulanması sırasında karşılaşılabilecek problemlerin bilinmeyişi ya da sağlıklı bir biçimde ortaya konmamış olması, programın uygulanmasına yönelik bazı güçlükleri ortaya çıkarabilir. Dolayısıyla programın etkili bir şekilde uygulanıp uygulanmadığının anlaşılması ancak sağlıklı ve yerinde bilgi toplayarak mümkün olacaktır (Şimşek, 2007, s.5). Bu amaçla araştırma yapılırken ülkemizin diğer yerlerinde görev yapan ancak araştırmaya dahil olamayan müfettişlerin verebileceği cevapları yansıta-cağı göz önünde bulundurularak, Türkiye'nin bazı illerinde görev yapan 87 ilköğretim müfettişinin doğru ve içten görüşlerine başvurulmuştur. Böylece toplanan bilgiler doğrultusunda bu konuda genel bir yargıya varılmaya çalışılmıştır.

Daha önce yapılmış olan bir araştırmada yeni programla ilgili düşünceleri sorulmuştur. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin %70'ten daha büyük bir bölümü, ilköğretim okulu altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi ile ilgili ortaya konan taslak programı temel yaklaşımı, yapısı, öğeleri, öğretmenin rolü, dersin genel amaçları ve kazanımlarla ilgili bölümleri açısından tümüyle açık ve anlaşılır bulmuştur. Bu duruma karşılık öğretmenler, taslak programın ölçme değerlendirme bölümünü en az anlaşılır bulmuştur (MEB, 2006, s.9). İlgili ilköğretim müfettişlerinin de, öğretmenlerin yeni ölçme ve değerlendirme araç ve gereçleri ile yöntemlerini yeterince kullanmadıklarını ifade etmeleri, bu konuda bir problemin olduğunu ortaya koymaktadır.

İnceleme grubunda bulunan müfettişlerin yenilenen sosyal bilgiler programına yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Müfettişlerin Cinsiyete Göre Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının t-testi Sonuçları.

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	39	119.74	16.72	85	.402	.689
Erkek	48	118.33	15.90			

Tablo 1.'de görüldüğü üzere yeni sosyal bilgiler programına yönelik müfettişlerin tutumları; cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(85) = .402$, $p > .689$). Tutum ölçeğindeki puanlara bakıldığında ise, kadın müfettişlerin programa yönelik tutumları ($\bar{X} = 119.74$), erkek müfettişlerin tutumlarına oranla çok az bir fark olmakla beraber ($\bar{X} = 118.33$) daha olumludur. Bu bulgu, müfettişlerin cinsiyete göre programa yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde de yorumlanabilir.

Çalışma grubunu oluşturan müfettişlerin kıdemlerine göre yüzde frekans dağılımı Tablo 2.'de verilmiştir. Bu tablo incelendiğinde, araştırma grubunda bulunan müfettişlerin 42'sinin (%48,3), 20 yıldan fazla kıdeme sahip olduğu görülmekte, başka kelimelerle araştırma grubunun neredeyse yarıya yakını deneyimi en fazla olanlar oluşmaktadır. Bu grubu sırasıyla deneyimi daha az olan müfettişler takip etmiştir. Bunlardan deneyimi 16-20 yıl arasında olanlar 21 kişi (%24,1), 11-15 yıl arasında olanlar 11 kişi (%12,6) ve deneyimi en az olan 1-10 yıl arasındakilerde 13 kişidir (%14,9).

Tablo 2. Müfettişlerin Kıdemlerine Göre Yüzde Frekans Dağılımları.

KIDEM	f	%
1-10 yıl	13	14,9
11-15 yıl	11	12,6
16-20 yıl	21	24,1
20 yıldan fazla	42	48,3
TOPLAM	87	100,0

Müfettişlerin kıdemlerine göre yeni sosyal bilgiler programına yönelik tutum ölçeğinin puanlarının ANOVA sonuçları Tablo 3.'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Müfettişlerin Kıdeme Göre Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	972.30	3	324.102	1.363	.260
Gruplarıçi	19731.44	83	237.728		
Toplam	20703.74	86			

Tablo 3.'ün analiz sonuçlarına bakıldığında, müfettişlerin kıdemlerine göre yeni sosyal bilgiler programına ilişkin düşüncelerinin farklılık göstermediği ortaya çıkmaktadır ($F(3-83) = 1.363$, $p > .260$). Başka bir anlatımla müfettişlerin programa yönelik düşüncelerinde kıdeme bağlı olarak bir değişiklik gözlenmemiştir. Müfettişlerin kıdemlerine göre sosyal bilgiler programına yönelik tutumlarında gruplar içerisinde bir değişikliğin olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan scheffe testinin

sonuçlarına göre, tutumları en olumlu olanlar 11-15 kıdemleri (\bar{X} =127.18) arasında yer alan müfettiş grubudur. 20 yıldan fazla kıdeme (\bar{X} =117.64) sahip olan müfettişlerin tutumlarının ortalaması, 16-20 yıl kıdeme (\bar{X} =117.19) sahip olan müfettişlerinin tutumlarının ortalaması ile hemen hemen aynı değerler göstermiştir. Tutum puanları ortalamasının en düşük olduğu grup ise 1-10 yıl kıdeme (\bar{X} =116.07) sahip olan müfettişlerdir. (Tablo 4).

Tablo. 4 Müfettişlerin Kıdeme Göre Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Scheffe Testinin Sonuçları.

KIDEM	N	\bar{X}
1-10 yıl	13	116,0769
11-15 yıl	11	117,1905
16-20 yıl	21	117,6429
20 yıldan fazla	42	127,1818

Müfettişlerin yenilenen sosyal bilgiler programına yönelik tutumları, mezun oldukları programa göre de incelenmiş ve yüzde frekans dağılımı Tablo.5’de verilmiştir. İlgili tablodan anlaşıldığı üzere, araştırma grubunda bulunan müfettişlerin 30’u (%34,5) sınıf öğretmenliği programından mezundur. Sosyal bilgiler programından mezun olanlar ise 10 kişi ile toplam grubun ancak % 11,5’ine karşılık gelmektedir (Tablo 5). Bu durumda göstermektedir ki ülkemizde yenilenen sosyal bilgiler programını tanıtacak ve rehberliğini yapacak olan sosyal bilgiler programı mezunu ilköğretim müfettişi sayısı yeterli değildir.

Tablo 5. Müfettişlerin Mezun Oldukları Program Göre Yüzde Frekans Dağılımları.

Mezun Olunan Program	f	%
Coğrafya	11	12,6
Tarih	12	13,8
Sosyal Bilgiler	10	11,5
Sınıf Öğretmenliği	30	34,5
Diğer	24	27,6
TOPLAM	87	100,0

Müfettişlerin mezun olunan programa göre yeni sosyal bilgiler programına yönelik tutum ölçeğinin puanlarının ANOVA sonuçları Tablo 6.’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Müfettişlerin Mezun Olunan Programa Göre Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	230.22	4	57.555	.231	.921
Gruplarıçi	20473.42	82	249.677		
Toplam	20703.74	86			

Tablo 6.'nın analiz sonuçlarına bakıldığında müfettişlerin mezun olunan programa göre sosyal bilgiler programına yönelik düşüncelerinde anlamlı bir farklılığın gözlenmediği dikkati çekmiştir ($F(4-82)=.231$, $p>.921$). Başka bir anlatımla müfettişlerin yeni sosyal bilgiler programına yönelik düşüncelerinde mezun oldukları programa göre herhangi bir değişiklik gözlemlenememiştir. Mezun olunan programa göre müfettişlerin sosyal bilgiler programına yönelik tutumlarında gruplar içerisinde bir değişikliğin olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan scheffe testinin sonuçlarına göre, tutumları en olumlu olanlar, sınıf öğretmenliği ($\bar{X}=120.20$) programından mezun olanlardır. Ayrıca tarih ($\bar{X}=119.91$) programından mezun olanların tutumlarının ortalaması, diğer ($\bar{X}=117.50$) programların herhangi birinden mezun olanlar, coğrafya ($\bar{X}=116.90$) ve sosyal bilgiler ($\bar{X}=115.90$) programlarından mezun olanlara göre daha olumludur (Tablo 7). Yeni sosyal bilgiler programına yönelik en olumsuz tutum içerisinde olan grup, sosyal bilgiler programlarından mezun olan müfettiş grubu olarak dikkati çekmektedir. Bu durum sosyal bilgiler programından mezun olan müfettişlerin yeni programa diğer gruplardan daha eleştirel bir açıdan yaklaştığını, dolayısıyla bu konuda beklentilerini daha yüksek tuttuğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 7. Müfettişlerin Mezun Olunan Programa Göre Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Scheffe Testinin Sonuçları

Mezun Olunan Program	N	\bar{X}
Coğrafya	11	116,9091
Tarih	12	119,9167
Sosyal Bilgiler	10	115,9000
Sınıf Öğretmenliği	30	120,2000
Diğer	24	117,5000

Müfettişlerin yenilenen sosyal bilgiler programına yönelik tutumları öğrenim durumlarıyla da incelenmiş ve yüzde frekans dağılımları Tablo.8'de gösterilmiştir. Bu tabloya göre araştırma grubunda bulunan müfettişlerin 38'i (%43,7) eğitim fakültesi mezundur. Lisans Tamamlayanlar 25 kişi (%28,7), yüksek lisans yapanlar 19 kişi

(%21,8) ve diğer öğrenim durumuna sahip olanlar da 5 kişiden (%5,7) oluşmaktadır (Tablo 8). Görüldüğü gibi müfettişlerin öğrenim seviyesi artıkça yüzde frekans değerleri düşmektedir.

Tablo 8. Müfettişlerin Öğrenim Durumuna Göre Yüzde Frekans Dağılımları.

Öğrenim Durumu	f	%
Yüksek Lisans	19	21,8
Lisans Tamamlama	25	28,7
Eğitim Fakültesi	38	43,7
Diğer	5	5,7
TOPLAM	87	100,0

Müfettişlerin öğrenim durumuna göre yeni sosyal bilgiler programına yönelik tutum ölççeği puanlarının ANOVA sonuçları Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Müfettişlerin Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumuna Göre ANOVA Sonuçları.

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	167.31	3	55.77	.225	.878
Gruplariçi	20536.43	83	247.42		
Toplam	20703.74	86			

Tablo 9'un değerlendirme sonuçlarından anlaşıldığı üzere, müfettişlerin öğrenim durumlarına göre yenilenen sosyal bilgiler programına yönelik düşüncelerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F(3-83)=.225, p>.878$). Müfettişlerin Öğrenim durumlarına göre sosyal bilgiler programına yönelik tutumlarında gruplar içerisinde bir değişikliğin olup olmadığını ortaya koymak için scheffe testi uygulanmıştır. Bu testin sonuçlarına göre, en olumlu tutuma sahip olan müfettiş grubunun eğitim fakültesi mezunları ($\bar{X}=119.92$) oldukları dikkat çekmektedir. Lisans tamamlayanlar ($\bar{X}=117.92$) ve yüksek lisans yapanlara ($\bar{X}=116.42$) göre, diğer öğrenim durumuna sahip olanların tutumlarının ($\bar{X}=118.60$) daha olumlu olduğu da anlaşılmıştır (Tablo 10). Sosyal bilgiler programına yönelik en olumsuz tutum sergileyenler, yüksek lisans yapan müfettişler grubudur. Yüksek lisans yapan müfettişlerin, diğer müfettiş gruplarına oranla gördükleri ders müfredatlarının gereği olarak programa daha hakim oldukları için bu konu hakkında eleştirel yaklaşıtları görülmektedir.

Tablo 10. Müfettişlerin Öğrenim Durumuna Göre Yeni Sosyal Bilgiler Programına Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Scheffe Testinin Sonuçları.

Mezun Olunan Program	N	\bar{X}
Yüksek Lisans	19	116,4211
Lisans Tamamlama	25	117,9200
Eğitim Fakültesi	38	119,9211
Diğer	5	118,6000

Araştırmada, müfettişlerin bu yeni program hakkında daha önce bilgi sahibi olup olmadıkları anlamak için soru sorulmuştur. Yöneltilen soruya verilen cevaplardan anlaşıldığı üzere, müfettişlerin tamamı daha önceden gerek seminerler yoluyla gerekse başka yollarla program hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bu durum, müfettişlerin programı daha yapıcı değerlendirmelerini sağlamıştır.

4. Sonuç ve Öneriler

Eğitim sisteminde ortaya çıkan problemlerin çözümü, bir ülkede izlenen milli eğitim politikasına, okuldaki öğrencinin davranışına dönüştürmesi söz konusu olan eğitim programının geliştirilmesine bağlıdır (Varış, 1976). Eski programların problemleri çözmede yetersiz kalması ve ihtiyaca cevap verememesi, yeni programların hazırlanarak uygulanmasını gerekli kılmıştır. Yeni sosyal bilgiler programı 2005 yılında ilköğretimin birinci kademesinde ki 6 sınıfların tamamında, 7. sınıflarda ise yurdun çeşitli illerinden seçilen pilot okullarda uygulanmaya başlanmıştır. Çalışmada yeni programın öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya ne denli yeterli olduğunu değerlendirecek mekanizma olan ilköğretim müfettişlerinin, bu yöndeki düşünceleri çeşitli değişkenler açısından ölçülmeye çalışılmış, bu amaçla çeşitli testler uygulanmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre;

1. Müfettişlerin yeni sosyal bilgiler programına yönelik tutumlarında; cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

2. Müfettişlerin kıdem durumlarına göre yeni programla ilgili tutumlarında herhangi bir farklılık bulunamamaktadır. Ancak araştırmaya ortaya çıkan ihtimallerden birisi müfettişlerin kıdemlerine bağlı olarak program hakkında olumlu veya olumsuz yönde bir düşünce içerisinde olacakları şeklindedir. Orta dereceli kıdeme sahip müfettişlerin program ile ilgili en olumlu tutumu sergileyen grup olması ilgi çekicidir.

3. Araştırmaya katılan müfettişlerin her biri değişik programlardan mezundur. Ancak, müfettişlerin yenilenen sosyal bilgiler programı hakkındaki tutumlarında mezun oldukları programların olumlu veya olumsuz bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür. Kendi içerisinde yapılan ölçümlere bakıldığında, sınıf öğretmenliği programından mezun olan müfettişler, diğer müfettiş gruplarına göre program hakkında daha olumlu tutum içerisindedirler. Araştırmanın en ilginç sonuçlarından biri sosyal bilgiler programına yönelik en olumsuz tutumu sergileyenlerin ise sosyal bilgiler programını bitiren müfettişlerin olmasıdır.

4. Müfettişlerin öğrenim durumlarına göre de yeni program hakkındaki tutum ve düşüncelerinde herhangi bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak tespit edilen ilginç sonuçlardan biri, yüksek lisans yapan müfettişlerin program ile ilgili tutumlarının diğerlerine göre olumsuz olmasıdır. Bu durum yüksek lisans yapan müfettişlerin programı detaylı bir biçimde incelemiş olmaları ve eksiklikleri daha kolay görerek, yapıcı ve gerçekçi bir yaklaşımla ortaya koymaları biçiminde yorumlanabilir.

Araştırmanın ortaya koyduğu bu sonuçlara bağlı olarak yeni ilköğretim sosyal bilgiler programına ilişkin getirilen öneriler şunlardır;

1. Dünyada her alanda yaşanan gelişmelere paralel olarak sosyal bilgiler dersinin konu alanları da değişmektedir. Bu sebeple sosyal bilgiler programları günün ve ülkenin koşullarına ve ihtiyaçlarına uyumlu bir şekilde hazırlanmalıdır.

2. Yeni sosyal bilgiler programına uygun olarak dersin içeriği biçimlendirilmeli, bu değişikliklerin programa yansıtılabilmesi için program değerlendirme bir etkinlik haline getirilmelidir.

3. Programların hazırlanması esnasında, değişik bölgelerden seçilecek ilköğretim müfettişlerinin görüşlerine başvurulmalı, gerekirse hazırlama komisyonunda bazılarının çeşitli görevler verilmelidir. Böylece programların eksik yönleri görülerek, eğitimin niteliği ve verimi artırılabilir.

4. Programda sonradan yapılan değişiklikler ve yeni gelişmeler hakkında müfettişlerin bilgilencikleri için hizmet içi eğitim kursları yapılmalı ve müfettişlerin bu kurslara katılımları sağlanmalıdır.

5. Kaynaklar

1. BALCI, A.(2004). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler, Pegem Yayıncılık, Ankara.
2. BARTH, J., ve DEMİRTAŞ, A.(1997). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi, YÖK-Dünya Bankası, M.E.G, Projesi, Ankara.
3. DERYAKULU, D.(2000). Yapıcı Öğrenme, Sınıfta Demokrasi.(Edt:A.Şimşek) Eğitim-Sen Yayınları, Ankara.
4. ERDEN, M.(1998). Eğitimde Program Değerlendirme, Anı Yayıncılık, Ankara.
5. ERTÜRK, S.(1998). Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan, Ankara.
6. FARETTİ, P. ve OKOLO, M.C.(1996). Authenticity in Learning: Multimedia Design Projects in The Social Studies for Students With Disabilities, Journal of Learning Disabilities, 29 (5), Delaware.
7. FARETTİ, P. ve OKOLO, M.C.(1996). Authenticity in Learning: Multimedia Design Projects
8. KARASAR, N.(1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayınevi, Ankara.
9. MEB (2006). Öğretim Programlarının Değerlendirme Raporu, (Sosyal Bilgiler Dersi),

- Milli Eğitim Bakanlığı EARGED Başkanlığı, Ankara.
10. NCSS (1992). The Social Studies Professional: National Council for the Social Studies, January-February, Washington DC.
 11. ŞİMŞEK, N (2007). CBS Temelli Uygulama ve Etkinliklerin Sosyal Bilgiler Derslerinde Kullanılmasının Öğrenci Başarısı ve Derse Karşı Tutumuna Etkisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
 12. ŞİMŞEK, N(2008). Yeni Sosyal Bilgiler Programı ile İlgili Bir değerlendirme: Öğretmen Görüşleri, Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, Sayı:11, Mart-2008, Diyarbakır
 13. VARİŞ, F.(1976). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara